

VIRU-NIGULAS AVATAKSE TAAS MÄLESTUSSAMMAS

Ka Viru-Nigula saab tagasi oma Vabadussõja monumendi — vandetootust andva Eesti sõduri. Mälestussamba ajalugu on traagiline. Püstitati see 1936. aastal Kiriku esisele platsile. Kõik sambaga seotud külad kandis kohaliku kihelkonna rahvas, toetasid seltsid, üksikisikud. Skulptuuri autor oli August Vomm. Mälestusmärgi avas 12. juulil 1936 toleaeagne kaitsemister kindralmajor Paul Lill, jutluse pidas õp. Aleksander Alver. Tseremooniast on säilinud fotosid: ühel on esiplaanil kohalikke kaitseleitlasi ja naiskodukaitsjaid.

1940. aasta oktoobris sammas lõhuti, kuid skulptuur suudeti päästa. 1942. aasta 9. augustil avati mälestussammas taas. Nagu näha selleaegse ajalehe fotol,

istuvad esireas Mahu vallavanem J. Kuuler, Eesti Omavalitsuse juht H. Mäe ja Viru maaivanem K. Erenurm.

Teist korda lõhuti sammas kohe pärast sõda ja töö oli nii «põhjalik», et alles jäi vaid üks soklikiyi, millel nüüd meie rahvaliidumiste ürituste puhul on süüdatud küünlaid ja asetatud lilli.

Et kujust midagi leida pole õnnestunud (Rakvere raudteejaamas olevat seda vanametallihunnikus nähtud), otsustati see taastada säilinud kolme eri foto põhjal endisel kujul. Skulptuuri modelleeris sel kevadel A. Vommil õpilane Matti Varik, pronksi valati «Arsi» töökojas. Samba tahukad on töödeldud Rakvere hauasammaste töökojas Kutsala küla põldude hallidest graniitkividest.

Mälestussambaga seotud tööde ja kulude põhiraskust (ca

50 000 rubla) on kandnud Viru-Nigula kolhoos. Keskuse rekonstrueerimiseel on majandi juhtkond (K. Laanemets, A. Vutt, T. Rannasta jt.) ning haljastajad Ene Ehrenpreisi juhtimisel teinud suure tööd.

Mälestussammas avatakse taas pühapäeval, 22. juulil. Kirikus algab kell 11 jutlus, seejärel on kell 12 avamisteremoonia. Kava põhiosa kannavad Viru-Nigula Rahvamaja taitlejad Viktorja Tammoja juhtimisel ja kõnelevad Lääne-Viru maavanem Lembit Kaljuvee, sõjaajaloolane Hannes Walter ning kodumajandi juht Kalev Laanemets. Külla on kutsutud meeskoor Rakverest ja puhkpilliorkester Tudulinna. Samba õnnistavad õpetaja Üllar Nõlv ja Jaan Jaani.

Mälestame 60 oma kihelkonna sangarit, kes Vabadussõjas langenud, haavadesse surnud, teadmata kadunud või hukatud. Meenutame ka meie 16 Vabadusristi kavaleri. Palume meile teatada Vabadusristi kavaleridest.

Helmuth ELSTROK
Viru-Nigula MKS-i esimees

